

Kukucs! Itt csücsülök kengurumama erszényében Zsebibaba mellett. Meghívtak, hogy együtt ugráljuk be csodás hazájukat.

Ausztrália

7,7 millió négyzetkilométernyi területével országnak szinte a legnagyobb, földrésznek a legkisebb még akkor is, ha hozzászámítjuk **Óceániát**: Új-Guineát, Új-Zélandot és több ezer apró szigetet szerte a Csendes-óceánban.

Ausztrália egyetlen, Óceánia sok apró államba szerveződött. **Zászlójukon** a brit felségjel az angol gyarmatosítókra utal, a csillagok Dél Keresztjét rajzolják ki, amely épp oly ismert csillagkép a déli félteke égboltján, mint nálunk a Göncöl-szekér.

Ausztrália

Pápua Új-Guinea

Új-Zéland

Tuvalu

Nemcsak a csillagaik mások, **az évszakok** is fordítva érkeznek hozzájuk: a tél májustól októberig, a nyár novembertől ápriliséig tart. Januárban aratnak, júliusban dideregnek. A sivatagban pedig mindezt naponta átélük: a nappali 50 fokos hőség este fagypontra zuhan.

Milyen sivatagi állatot, növényt ismertek?

A **legtávolabbi** emberlakta földrész Magyarországtól 20 000 kilométerre, leszakadva társaitól érintetlenül őrzött meg több őskori növény- és állatfajt és **a bennszülöttek 40 000 éves műveltségét.**

A fehér ember mindössze **200 év alatt** véget vetett ennek. Modern országot épített, meggazdagodott, de közben felszámolt több száz őslakos törzset, nyelvet, sok-sok természeti kincset. Tasmániából például eltűnt az utolsó bennszülött és az utolsó erszényes tigris is.

Van egy földrész, tudod-e:
Pusztaság a közepe.
Három napig, három hétig
Nem éred a hossza-végit.
Mossa minden oldalán
Tasmán tenger, Korall tenger,
Indiai óceán.

Rajta, míg a szem elláthat,
Vörös tájak, sárga tájak,
Esőerdők, ligetek,
Vakítóan kék egek,
No, és címerállata?
Tüskés ördög? Fóka? Sárkány?
Kenguru? Vagy koala?

Egyik ugrál, másik alszik.
Hullám hullámra viharzik,
Rövid, hosszú, mély, magas,
Suhanó hullámlovas,
Színes halak, lomha rákok,
Eukaliptuszpalánták,
Fölcikázó bumerángok.

Ideje is így cikázik.
Negyvenezer éve játszik,
Őslakossal, telepessel.
Csatasorok mögül leskel:
Festett arc és harci láz,
Ember emberre vadászik –
Szikrázik a levegőben
Sok istenhez sok fohász.

László Noémi: Ausztrália

Tasmániai bozótwallaby

Erszénes nyest

Zsebibaba szerint az **erszénes állatok** a legfőbb jelképei Ausztráliának. Erszénes itt a kenguru, a koala, a farkas, a repülőmókus, az oposszegér de még a ronda, bűdös és vérfagyasztóan jajongó tasmániai ördög is. Az erszénes numbat 52 fogával naponta 15000 természet is megrág, a mackószerű vombat szívesen barátkozik az emberrel. Különös, őskori állat a **kacsacsőrű emlős** és a **hangyászsün**: tojást raknak, de kicsinyeiket szoptatják.

Kengurulábvirág

Káprázatosan színes Ausztrália és a szigetek **madár- és növényvilága**. A lantfarkú- és a paradicsommadár pompás tollait az **új-guineai pápuák** is "kölcsonkérlik".

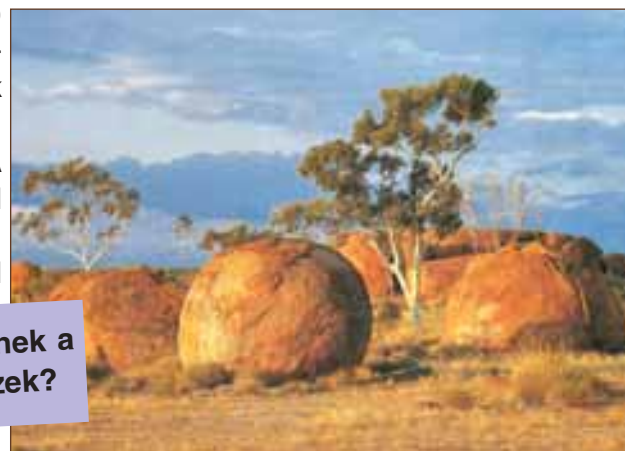
Itt nőnek a világ legmagasabb fái, a 150 méteres eukaliptuszok, a hasas, üreges baobab börtönfa, óriás pálmák, páfrányok, 600 orchideafaj.

A modern Ausztrália mára már észbe kapott, és 500 nemzeti parkban próbálja menteni a természet és az ősi műveltség értékeit. A leghíresebb az **Uluru Nemzeti Park**, az ország közepét elfoglaló sivatagban. Itt van Ausztrália vörös szíve, az **Uluru** (Árnyékot vető hely), angol nevén **Ayers Rock**, a világ legnagyobb egy daraból álló sziklatömbje. 350 m magas, 3,5 km hosszú és 2,5 km széles. Oldalait a szél és a hőingadozás simára csiszolta. Az izzó vöröstől a liláig napszakonként változtatja színét. Az őslakók szent hegye, akárcsak az ibolyaszínű **Kata Tjuta** (Sok fej) vagy **Olga-hegy** 36 sziklakupja. Hitük szerint itt lakik Ungud, a szívárványkigyó, minden élőlény ősanyja. A sziklákra semmi pénzért fel

nem másznának, de a barlangokat évente felkeresik, a falfestményeket felújítják, hitüket szertartásokkal megerősítik.

Védettek ezek az észak-ausztráliai óriási gránitgolyók, az **Ördög Kövei** is.

Miben élnek a természetek?

A keleti part mentén, a kéklő tenger felszíne alatt, négyszer akkora területen, mint Magyarország húzódik Ausztrália másik természeti csodája, a **Nagy-korallzátony**.

Hatalmas gát, amely tengernyi elhalt korallpolip meszes vázából épült 25 millió év alatt, és épül ma is. Az ágbogak között 1500 tarka halfaj úszkál. Miközben Kanga a parton aggódott, én is megcsodáltam ezt a színpompás nyüzsgést.

A **gyarmatosítók** megjelenése előtt másfél millió **bennszülött** 6-700 törzsbe tömörülve, mintegy 250 nyelvet beszélve 40 000 éven át békésen osztozott Ausztrálián.

Az élethez szükséges minden tárgyuk elért egy pálmalevélből font zacskóban, a kezükben vagy övükbe, karpántjukba tűzve.

Fegyvereiket, a **bumerángot**, a lándzsát, az íjat, a hurkot csak vadászatra használták.

Nem fosztották ki a gazdagon termő erdőket, vizeket, de a sivatag homokjában is meglették vizüket, élelmüket.

Ismerték és **tisztelték az egész teremtett világot. Igyekeztek mindennek a javára lenni.**

Igazi **környezetvédők** voltak. No meg **csillagászok, orvosok és művészek.** A törött csontot egy-két nap alatt

összeforrasztották, hiszen a törzs vándorolt tovább, a betegnek talpra kellett állnia. Ismerték a **telepátiát** vagy gondolatátvitelt. Vándorlás közben mélyen összpontosítva, némán is tudtak beszélgetni.

Írásra nem volt szükségük. **Énekekben**, versben őrizték történelmüket, húzták meg a törzsek közti határokat, és mesélték el hitregéiket.

Üzenetet és tanítást hordozott minden **rajz**, amit testükre, tárgyaikra és **szent barlangjaik falára festettek.** Mintha **röntgenképek** lennének: felülről és belülről – az égiek szemével – látták az alakokat.

Pápua „mobiltelefon”. Az üreges fát pálcával ütögették. Másképp, ha halálesetet vagy esküvőt adtak hírül a távollevőknek.

Növény-e a tengeri rózsza és a tengeri uborka?

Pápua doromb

Maori faragványok

Keressétek meg a fegyenc rokon értelmű szavait.

1770-ben **James Cook felfedezte**, 1788-ban az angol flotta 750 fős legénységgel és 750 fegyencsel birtokba vette Ausztráliát. Leszármazottaik és a későbbi telepesek 200 év alatt sok értéket hoztak létre, de legalább annyit meg is semmisítettek.

Új-Zéland címere egyensúlyt sugall. A valóságban a fehéreké a hatalom.

Sydney a világ egyik legszebb kikötővárosa. Jelmépe a dán építész, Jörn Utzon által tervezett **Operaház**. Egy millió fehér csempével burkolt kupoláit kagylóhéjakhoz is, dagadó vitorlákhöz is hasonlítják. Egy félsziget csúcsán, ég és víz kékjében fehéren szikrázva köszönti a tenger felől

Sydneybe érkezőket. Mögötte, az öböl fölött merészen ível a **Harbour Bridge**, a világ legszélesebb hídja. A legnagyobb tengerjárók is átférnek alatta.

Ausztrália **aranybánya** volt a betelepülők számára. Miközben a bennszülötteket lustának és butának hitték, csupán szolgának vagy turistacsalogatónak használták, ők maguk mohó szorgalommal fosztották ki föld és víz kincseit: aranyat, ezüstöt, rezet, uránt, szenet, gyémántot, opált, igazgyöngyöt, erdőt.

Ausztráliában egy-egy **farm** akkora, mint egy kisebb ország. Harmadikok a világ **búzápiacán**, de jelentős a **vágómarha** kivitelük is. A hatalmas gulyákat helikopterrel terelik. A félvad, szilaj teheneket megfajni nem lehet, így a tanyán élő gyerekek éppúgy pasztőrözött tejet isznak, mint a városiak.

Vasút helyett vonatkamionok járnak be a végtelen, lakatlan tájakat.

Az ausztrál gyapjú világhírű. **Gyapjútermelés** terén az ausztrálok világelsők. Országukban tízszer annyi a juh, mint az ember. A nyájak védelmében, a dingóku tyák ellen emelték a világ leghosszabb, 2500 kilométeres kerítését. A juhnyírás komoly erő- és ügyességi próba a farmerek számára.

Óceánia

Óceánia szigetvilága igen sokszínű.

Pápua Új-Giuneát és a Fidzsi-szigeteket sötétbőrű, harcias, nemrégben még emberevő törzsek lakták. A pápuák között élt, és felfedezett fel számos, róla elnevezett állatfajt a tasnádi születésű **Bíró Lajos**, akiről a 17. oldalon olvashattok.

Új-Zéland a vulkánok, **gejzírek**, vízesések és gleccserek, no meg a faragványaikról és tetoválásairól híres, világosabb bőrű **maori** bennszülöttek hazája.

Pápuák ünnepi díszben: pálmelevél, kagyló, madártoll, lián kell hozzá.

Maori-puszi:
– Ugye, apu, én is kapok majd tetoválást!

Nem jó az erdőben találkozni vele! **Maori harcos** csatakiáltása. Náluk a nyelvnyújtás nem illetlenség.

Az ausztrál bennszülöttek ősi fegyverét, a **bumerángot** vadászathoz és harcban használták. Később lett sportszer belőle. Az első bumerángot 1770-ben hozta magával Európába Cook kapitány.

Szinte függőlegesen kell eldobni, a teniszben szokásos szerválásához hasonlóan, és vízszintes pályán tér vissza a repülés végén. Ha valaki röptében akarja elkapni,

nem árt, ha óvatos: óránként kilencven kilométeres sebességgel indul, és ötvennel tér vissza.

A bumerángról vagy **hajítófáról** a bennszülöttek szép legendát költöttek: „Az álmok idejének első napjaiban az emberek nem bírtak kiegyenesedni, olyan közel volt az ég a földhöz. Ezért aztán négykézláb másztak. Az egyik bölcs öreg éppen szomját oltotta a tónál, amikor megpillantott egy vízből kiálló botot. Megpróbálta feljebb tolni vele az eget. Sikerült is felnyomnia az égboltozatot, és az emberek végre felegyenesedhettek. Ám a nagy teher alatt a bot meghajlott. Az öreg eldobta, de a bot visszarepült. Megint eldobta, újból visszaszállt. Tetszett az öregnek a dolog: örült, hogy ilyen hűségese társra lelt, ezért megtartotta, és bumerángnak nevezte el.”

Vajon hozzám is visszajön?

Polinéziát, különösen **Hawaii**t és **Tahiti**t joggal nevezik az álmok szigeteinek. Szelíd éghajlat, gyümölcsöt, halat és vadat bőséggel kínáló, csodás természet, nyíltszívű, barátságos bennszülött férfiak és vi-

rágfüzérrel, tánccal köszöntő, gyönyörű lányok fogadják a vendéget. **Paul Gauguin**, a híres francia festő még romlatlan tisztaságukban, derűs békében, a természettel teljes harmóniában találta, és festette meg őket. Mára mindezt már pénzért, a turisták kedvéért „adják elő”.

A **polinéz**ek már a kőkorból nagy **felfedezők** voltak. A csillagok és a hullámok mozgása szerint tájékozódva kis **kettős kenuikkal** bejárták a Csendes-óceánt. A nők is kitérő úszók. **Cölöpkunyhóik** vízben állnak, mégis több száz évig tartanak.

Szamoán a legények lábukon hurokkal villámgyorsan másznak fel a pálmafa tetejébe, az államférfiak pedig ma is háncsszoknyában mennek a levélkunyhó-parlamentbe.

Tahiti szigetén **tamarának** hívják az ünnepi lakomát. Gödör mélyén, forró köveken, pálmalevél-ágyon egészben sül a malac és az édesburgonya, kenyérfagyümölcs, vadbanán körítés. Kókusztejmártással fogyasztják. Illik zajosan csámcsogni, hadd lássa a szakács, hogy ízlik.

Melyik szigeten élnek a pápuák? Hát a maorik?

A **királyi udvar** felvonulása ősi hagyományt őriz, de ma már csupán turista-látványosság.